

1. SINAV NOTLARI(özet)

HAFTA 1 – BİLİŞİM İLE TANIŞIYORUM

Bilişim: Bilginin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak üretilmesi, saklanması, iletilmesi ve ihtiyaca uygun olarak biçimlendirilmesi ile ilgilenilen bir çalışma alanıdır.

Teknoloji: İnsanın hayatını kolaylaştırmak amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümü.

*****Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT):** Bilginin toplanması, işlenmesi, saklanması ve iletilmesini sağlayan her türlü teknolojiye denir.

Bit'in kullanım alanları:

Günlük Yaşam Alanında; Televizyon, Fotoğraf Makinesi, Cep Telefonu vb örnek verilebilir.

Eğitim Alanında; Akıllı Tahtalar, Projeksiyon Cihazları, E-Okul vb örnek verilebilir.

Sağlık Alanında; Röntgen Cihazı, MR, Online Randevu vb örnek verilebilir.

Ulaşım Alanında; Online bilet alımları, Navigasyon vb örnek verilebilir.

Güvenlik Alanında; Güvenlik Kameraları, X-Ray Cihazları vb örnek verilebilir.

Bankacılık ve Alışveriş Alanında; Havale, EFT, Bankamatikler, Mobil Bankacılık, POS cihazları ayrıca Online alışveriş siteleri N11.com, Gittigidiyor.com, Hepsiburada.com vb. örnek verilebilir.

İletişim Alanında; Cep Telefonları, E-postalar, Sesli görüntülü konuşmalar örnek verilebilir.

Sinema ve Televizyon Alanında; Özellikle 3 Boyutlu Animasyon filmleri örneğin Buz Devri gibi

Mühendislik ve Mimarlık Alanında; Bilgisayarlar sayesinde hesaplanarak yapılan Evler, Köprüler vb örnek verilebilir.

Üretim Sanayi Alanında; Fabrikalarda bulunan üretim teknolojileri örnek verilebilir.

*** **Bit'in faydaları:**

- ✓ "Hayatımızı Kolaylaştırır",
- ✓ "Hayatımızı Hızlandırır",
- ✓ "Maliyetleri Azaltır",
- ✓ "Verimliliği Artırır"

Bilgisayar başında nasıl oturmalıyım?

Her bir saatlik çalışma süresi sonunda 5-15 dakikalık aralar verilmeli.

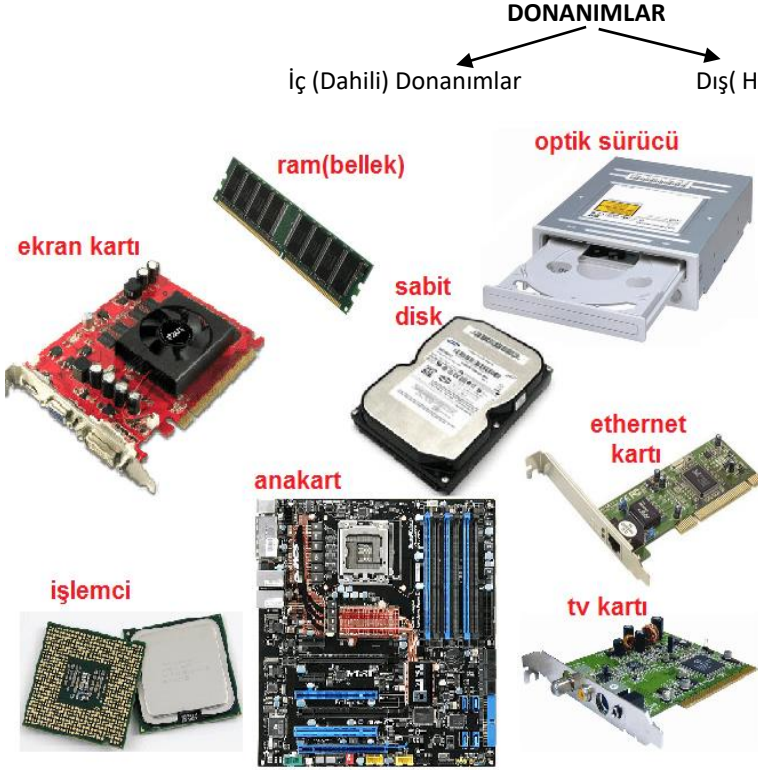
Ara verildiği sırada gözler dinlendirilmeli (Kitap okumak veya televizyon izlemek gibi aktivitelerden kaçınılmalı.).

Ara verildiği sırada hareketli egzersiz yapılmalı (Bisiklet sürmek, yürüyüş yapmak, paten kaymak vb.).

HAFTA 2 – BİLGİSAYARIMDA GÖRDÜKLERİM, GÖRMEDİKLERİM

Donanım: Bilgisayarı oluşturan her türlü elektronik ve mekanik bölümlerine donanım denir.

Önemli İç Donanım Birimleri:

İşlemci – (CPU, Merkezi İşlem Birimi): CPU genellikle

bilgisayarın beyni olarak tanımlanır. Çünkü tüm işlemler CPU tarafından yapılır. Bu nedenle bir bilgisayarın işlem yeteneği ve hızı işlemcisinin yeteneği ve hızıyla doğrudan ilgilidir.

*****Harddisk (Sabit Disk):** Bilgisayarlarda bilgi depolama ünitesi. Sabit diskler büyük miktarda bilgiyi uzun süreli olarak saklamak için kullanılır.

Ram Bellek: Herhangi bir noktaya doğrudan erişilebilen bellek tipi. Geçici Bellek diye adlandırabiliriz.

Anakart (Mainboard): Bilgisayarın tüm donanım birimleri arasında iletişimi sağlayan temel donanım parçasıdır.

Ses Kartı: Bilgisayarın sesleri işlemlerini sağlayan karttır.

Ekran Kartı: Bilgisayarın görüntüyü işlemlerini sağlar.

Ethernet – Ağ Kartı: Ethernet kartı bilgisayarlarla ağın iletişim kurmasını sağlayan ağa fiziksel olarak bağlanan ağ arabirim kartıdır.

*****Bilgisayara veri girmemizi sağlayan donanımlara giriş birimi, sonuçları görmemizi sağlayan donanımlara da çıkış birimi denir.**

Giriş - Çıkış Birimleri / Bilişim Teknolojileri

ebu

Yazılım: Bilgisayar donanımının istenilen amaçlar doğrultusunda çalıştırılmasıyla kullanıcının bilgisayarda istediği işlemleri yapabilmesini sağlayan programlardır. Yazılımlarda kendi arasında iki grupta incelenebilir:

İşletim Sistemi Yazılımları: Örnek Windows 10, Android, Pardus

Uygulama Yazılımları: Örnek: Microsoft Word, Google Chrome, Scratch gibi

NOT: Yazılımlar konusu 6. Sınıfta daha ayrıntılı işlenmektedir.

HAFTA 3 – DOSYA YÖNETİMİ

Dosya: Bilgisayarda bilgilerin kaydedildiği birimlere denir. Dosya içerisinde bilgi, resim, yazı, çizim ve ses gibi her şey olabilir. *** Dosya ve klasörler sayesinde aradığımız bilgileri hemen bulabiliriz, kullandığımız cihazlar daha düzenli olur. Dosyanın yapısı 3 kısımdan oluşur: Dosya adı, nokta ve dosya uzantısı.

ÖNEMLİ NOT: Dosya adı verirken bazı karakterleri kullanamayız.

Dosya isimlerinde kullanılmayan karakterler:

< > : ? / \ * " |

Dosya uzantısı: Dosyaların bilgisayar üzerinden tanınması dosya uzantısı ile olur.

*** Çok kullanılan bazı dosya uzantıları

DOSYA UZANTISI	İÇERİĞİ
 TXT	Yazı
 MP3, WAV, MP4	Ses ve Müzik
 BMP, JPG, PNG	Resim
 GIF	Hareketli Resim
 PDF	Kitap
 AVI, MPEG, MOV	Film
 EXE	Çalıştırılabilir Program (Oyun, uygulama)
 PPTX	Yazıyla hazırlanan sunumlar
 XLSX	Hesaplama Tablosu
 HTML	İnternet Sayfaları
 DOCX	Yazı, metin
 RAR, ZIP	Dosya, veri sıkıştırma

HAFTA 4: BİLİŞİM ETİĞİ

İnternet Etiği: İnternet üzerinde iletişimde bulunurken doğru ve ahlaki olan davranışlarla, yanlış ve ahlaki olmayan davranışları belirleyen kurallar bütünüdür. İnternet etiği, gerçek hayatta insanlara gösterdiğiniz saygı ve nezaketin İnternet ortamında da gösterilmesidir.

İnternet ve Bit Kullanım Kuralları

İnternet artık günümüzde toplumsal hayatın bir parçası haline geldi. İnternet hayatımızda pek çok şeyi kolaylaştırıyor. Ancak bu kolaylıkların yanı sıra interneti kullanırken de herhangi bir zararla karşılaşmamak için dikkat etmeniz gereken önemli birkaç husus bulunuyor.

- İnternette sohbet ederken, mesaj panosuna mesaj gönderirken, adınız, soyadınız, adresiniz, telefon numaranız gibi kişisel bilgilerinizi ve kredi kartı numaranızı asla vermeyin.
- İnternette ailenizle birlikte gezin. Eğer ailenizin zamanı uygun değilse, ziyaret ettiğiniz siteleri ailenize söyleyin.
- Bazı insanların kötü niyetli olabileceklerini ve çocuk olmadıkları halde çocuk gibi davranabileceklerini unutmayın. Bu nedenle İnternette tanıştığınız kişileri ailenize söyleyin.
- Ayrıca yeni tanıştığınız kişilerden aldığınız mesajları ailenize gösterin ve onların onayı olmadan bu mesajlara cevap vermeyin.
- İnternette hiçbir tartışmaya ya da kavgaya katılmayın. Eğer biri sizinle tartışmaya ya da kavgaya yeltenirse, ona cevap vermeyin ve ailenizi konudan haberdar edin.
- İnternetle ilgili konular hakkında hiçbir şeyi ailenizden saklamayın. Eğer bazı kişilerin çocuklara söylenmemesi gereken bir şey söylediğine rastlarsanız ailenize söyleyin.
- Eğer birisi size resim gönderir, gitmemeniz gereken bir siteyi ziyaret etmenizi önerir ya da uygun olmayan bir dille konuşmayı önerirse, ailenizi durumdan haberdar edin.
- Eğer birisi yapmamanız gereken bir şeyi yapmanızı isterse, ailenize söyleyin.
- Ailenizin onayı olmadan internette tanıştığınız hiç kimseyi aramayın, internette tanıştığınız kimseyle buluşmayın.
- İnternette iyi bir dil kullanın ve nazik olun. Büyük harfler kullanmayın.

HAFTA 5 6- DİJİTAL YURTTAŞLIK

İnternet aracılığı ile dünyanın dört bir yanından birbirine bağlanan insanlar aynı çevrim içi ortamı paylaşırlar. Tıpkı, bizim aynı ülkeyi, aynı şehri paylaştığımız gibi. Buna dijital ya da siber dünya da diyebiliriz. Çevrimiçi ortamda da, gerçek hayatta olduğu gibi bazı kurallar vardır.

Dijital ortamı paylaşan herkesin bazı kurallara uyması beklenir. İşte buna da **dijital yurttaşlık** diyoruz. Yani, gerçek hayatta uymamız gereken tüm kurallara internette ortamında da uymamız gerekir.

*****Dijital Zorbalık(Siber Zorbalık)** İnternet ortamında tekrarlayan bir biçimde yapılan tehdit, şantaj, aşağılama, hakaret, dışlama, taviz etme vb. davranışlara denir.

Dijital Zorba olmamak için aşağıda yer alan davranışları yapmamamız gerekir;

- Başkalarına hoşlarına gitmeyecek sözler söylemek,
- Başkalarının kişisel bilgilerini yayınlamakla tehdit etmek,
- Onur kırıcı sözler söylemek,
- İzinsiz bir şekilde, başkasına ait bir içeriği ve fotoğrafı kullanmak/yayınlamak,
- Kaba sözler içeren mesajlar göndermek, yorumlar yapmak,
- İnsanlara hoşlanmadıkları isim ve sıfatlarla hitap etmek,
- Doğru olmayan bilgiler ile profiller oluşturmak ve bu profiller üzerinden paylaşımlar yapmak,
- Gerçek dışı bilgiler yaymak,
- Başkaları hakkında asılsız haberler yaymak ya da bu konuda yorum yapmak,
- Başkalarının şifre ve kişisel bilgilerinin gizliliğine saygı duymamak ve bu tür bilgileri ele geçirmeye çalışmak.

e-Devlet: Ülkemizde yeni bir kavram olan **e-devlet**, verimliliği artırmak amacıyla ve çağdaş toplum olmanın bir gereği olarak ortaya çıkmıştır. Bu anlamda yönetenlerle yönetilenler arasındaki her türlü ödev ve yükümlülüklerin karşılıklı olarak "**dijital ortamda**" sürekli ve güvenli bir biçimde gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir. E-Devlet'in web sitesiadresi <https://www.turkiye.gov.tr> dir.

e-D evlet'in Faydaları:

- Zamandan kazanç sağlanacaktır,
- Maliyetler düşecek ve verimlilik artacaktır,
- Hayat kalitesi artacaktır, memnuniyet artacaktır,
- Ekonomik gelişim desteklenecektir,
- Kağıt bağımlılığı ve kullanımı azalacaktır,

- Hem kamu hem de vatandaş için karar almada kolaylık ve hız sağlanacaktır.
- Vatandaş ile devlet arasındaki ilişki gelişecek, güven ortamı oluşarak kuvvetlenecektir.
- Vatandaşın talep ettiği bilgilere bir noktadan ve doğru şekilde ulaşılacaktır. Böylece insani hatalar en aza iner

e-devlet, internet sitesinin adresidir.

PTT müdürlüklerinden e-devlet şifresi. T.C. kimlik numarasının yazılı olduğu kimlik kartı ile şahsen alınır.

HAFTA 7 – GİZLİ Mİ? GÜVENLİ Mİ?(GÜÇLÜ ŞİFRELER)

***Bizi biz yapan, diğer insanlardan farkımızı gösteren bilgilere **kişisel bilgiler** denir. Örneğin TC kimlik numaramız, kullanıcıadlarımız, şifrelerimiz, İBAN numaramız, ev adresimiz vb. gibi

Kişisel bilgilerimizi internet ortamında paylaşmak tehlikelidir. Nasıl ki gerçek hayatta T.C kimlik numaramızı, telefon numaramızı, kredi kartı bilgileri gibi bize ait bilgileri gizli tutuyorsak internet ortamında da kişisel bilgilerimizi gizli tutmamız gerekir.

Eğer kişisel bilgilerimiz kötü niyetli insanların eline geçerse başımıza dolandırıcılık, hakaret, sahte evrak düzenleme, veri silme, adımıza sahte hesap açma, düzenleme gibi olumsuz olaylar gelebilir.

İnternet ortamında güçlü şifreler kullanmamız kişisel bilgilerimizi, hesaplarımızı korumak için oldukça önemlidir.

***Güçlü Şifreler Oluştururken Nelere Dikkat Etmemiz Gerekir?

- Şifrelerinizde kişisel bilgilerinize yer vermeyin.
- Örneğin, adınız, doğum tarihiniz veya kimlik numaranız vs. Örneğin ali1999, 32423526655, 1986
- Şifrenizde ardışık sayılar, harfler kullanmayın. Örneğin, 123456, 1234, abcd gibi.
- Tahmin edilmesi kolay yan yana bulunan tuşları kullanmayın. Örneğin, qwerty, asdf gibi.
- Şifreniz en az 6 basamaklı olsun.
- Büyük/küçük harf (A,a...Z,z) ,Rakam (0-9), Noktalama (.,; gibi), Özel karakter (-!+ gibi) içeren şifreler kullanın.

Zayıf Şifreler	Normal Şifreler	Güçlü Şifreler
accident	AcciDent	Acc1den7
susan	Susan53	.Susan53!
jellyfish	Jelly22fish	Jelly22fi\$h
smellycat	Sm3llcat	\$m3llyc@t
mapleleafs	MapleLeafs	M@pleL3afs
ebay19	ebay.44	%ebay.44
creditunion	CreditUnion	Cr3dltUni0n

SİBER TUZAKLARI NASIL ANLARIM?

- 1 İnternette **kimlik bilgilerini** isteyen web sitelerine karşı **dikkatli ol.**
- 2 **Bedava** hediyelerden, programlardan ve **kazanacağını söyleyen yarışmalardan uzak dur.**
- 3 Eğlenceli gibi görünen testler, **senin hakkında bilgi toplamak için** hazırlanmış olabilir. **Bir kez daha düşün.**
- 4 Unutma! Bilinen markalar veya kurumlar e-posta yoluyla senden **parola, kimlik bilgileri gibi kişisel bilgiler istemez.**
- 5 Açılır pencerelerle (**pop-up**) gelen yarışma ve anketlere **katılma.**
- 6 Şüpheli bulduğun **e-postaların** içindeki bağlantıya (linke) tıklama ve gönderilen dosyayı **açma.**
- 7 Tanımadığın kişilerden gelen e-postaları açmadan önce, **tekrar düşün.**
- 8 İçeriği arkadaşlarına da göndermeni isteyen **e-postalar**, seni ve arkadaşlarını riske atabilir. E-postayı sil ve arkadaşlarını **uyar.**
- 9 İsteğin dışında bilgisayar kameranın açılmaması için, kameranı **kontrol et.**
- 10 Oyun oynamak için, **üye olmanı isteyen siteleri önce dikkatlice incele.**

